

Moet je je kind belonen voor een (goed) schoolrapport? ‘Beloon inzet, niet de cijfers!’

ACHTERGROND Op veel scholen worden de komende weken weer rapporten meegegeven. Voor ouders en grootouders is het dan de vraag: moet je een goede cijferlijst belonen of niet? En als je dan besluit een beloning te geven, wat is dan realistisch? ‘Sommige ouders geven hun kind honderd euro.’

Hannah Keijzer

dinsdag 4 februari 2025, 09:53 ■ aangepast 15:40

Een goed rapport is vaak een moment van trots voor zowel ouder als kind. Maar opvoedcoach Annelies Bobeldijk is terughoudend als het gaat om fysiek belonen. Maak onderscheid tussen resultaat en inzet, zegt ze.

‘Beter is het om te kijken naar of de juf of meester tevreden is over de werkhouding van je kind. Op basis daarvan kun je zeker besluiten dat je kind een beloning verdiend heeft. Dat is eerlijker dan focussen op cijfers, want ieder kind heeft z’n eigen cognitieve ontwikkeling.’

Bovendien kan het koppelen van een beloning aan goede prestaties een ongewenst bijeffect hebben. ‘Je wilt niet dat een kind alleen goede cijfers haalt omdat er iets tegenover staat.’

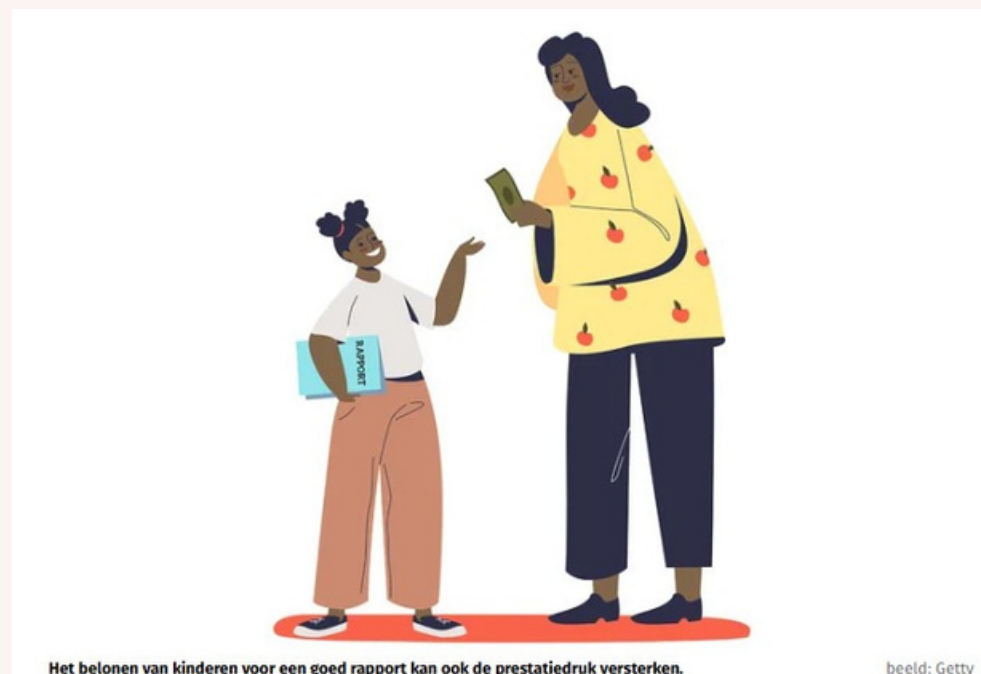
Overdrijf ook niet in de beloning die je geeft. ‘Als je je kind nu een Nintendo Switch belooft voor een goed rapport, wat geef je dan een volgende keer? En wat als het rapport minder goed is, krijgt je kind dan niets?’

‘Maak er geen gekkigheid van. Gewoon een aardigheidje voor de geleverde inspanning.’

Complimenten en kleine beloningen

Een beloning moet dus in verhouding blijven. ‘Kinderen willen zich vooral gezien en gehoord voelen’, zegt Mooij. Kinderen zijn van nature gemotiveerd om te leren en zich te ontwikkelen. Om dat te stimuleren kunnen complimenten prima dienen als kleine beloningen.

‘Bij ieder goed antwoord deel ik complimentjes uit. Dat werkt motiverend, net als focussen op het proces. Zeg bijvoorbeeld ‘Wat goed dat je drie keer 20 minuten hebt gelezen deze week’, in plaats van op het goede cijfer dat iemand heeft gehaald, aldus Mooij.

Het belonen van kinderen voor een goed rapport kan ook de prestatiedruk versterken.

beeld: Getty

Bobeldijk is het daar mee eens. ‘Maak complimenten op de inzet. Zeg: ‘Ik weet dat je dit moeilijk vindt, maar wat knap dat je toch doorzet.’ Maak er ook geen gekkigheid van. Er zijn ouders die hun kind honderd euro geven. Houd het liever klein. Gewoon een aardigheidje voor de geleverde inspanning.’

Wat is een goed rapport?

Beiden vragen zich af wat je überhaupt moet verstaan onder een goed rapport. Bobeldijk: ‘Een kind dat zijn best doet en zesjes haalt, is net zo waardevol als iemand die hogere cijfers haalt zonder veel moeite te hoeven doen.’

Leg geen rapporten naast elkaar, want ieder kind heeft zijn eigen talenten.

Daarnaast kan de manier van beoordelen ook veel invloed hebben, ondervond Mooij in de praktijk. ‘Ik werkte op een school waar we sterren uitdeelden. Als je iets niet kon, kreeg je 1 ster, kon je het heel goed, dan kreeg je er 5.

Het leerdoel was ‘Ik kan tellen tot 10’. Zelf gaf ik een kind dat tot tien kon tellen 3 sterren, konden ze tot honderd, dan kregen ze er 5. Maar mijn collega gaf gewoon 5 sterren als een kind tot tien kwam, dat was immers het leerdoel.

Voor beide manieren valt iets te zeggen, maar je moet het wel van elkaar weten. Als iemands tweelingzusje in de parallelklas zit, kan het zomaar lijken dat de een veel slechter in rekenen is dan de ander.’

Sowieso moet je kinderen niet met elkaar vergelijken, vindt Bobeldijk. Leg dus geen rapporten naast elkaar, want ieder kind heeft zijn eigen talenten. ‘Je kunt wel aandacht besteden aan hoeveel iemand gegroeid is ten opzichte van het vorige rapport.’

Prestatiedruk

Het belonen van kinderen voor een goed rapport kan ook de prestatiedruk versterken, vooral als de nadruk ligt op cijfers in plaats van de inspanning en groei. Kinderen kunnen het gevoel krijgen dat hun waarde afhangt van hun prestaties, wat stress en faalangst veroorzaakt. Een beloning kan motiverend werken, maar het is belangrijk dat het niet de enige drijfveer wordt.

‘Laat je kind bijvoorbeeld een leesboek uitkiezen, om te belonen dat het zich ontwikkeld heeft op dat gebied.’

‘Mijn zusje kreeg een staande ovatie als ze een vier haalde voor Frans, want het was geen drie. Bij haar werkte dat heel goed, maar er zijn ook kinderen die met een acht nog niet tevreden zijn. Het is echt maatwerk’, legt Mooij uit.

Houd het simpel

En als je dan toch iets wilt geven omdat je kind trots met zijn of haar rapport thuis komt? ‘Ik vind dat je successen moet vieren’, zegt Mooij. ‘Maar ik zou bij een goed rapport hetzelfde geven als bij een minder goed rapport. Houd het simpel. Ga samen iets leuks doen, of koop een gummetje bij de Action.’

Bobeldijk: ‘Vijf of tien euro is echt genoeg. Je kunt ook iets geven wat aansluit op de inhoud. Laat je kind bijvoorbeeld een leesboek uitkiezen, om te belonen dat het zich ontwikkeld heeft op dat gebied.’

Ze benadrukt dat ouders vooral hun eigen keuzes hierin moeten maken. ‘Kijk niet te veel naar wat anderen doen. Het is ook afhankelijk van wat je zelf gewend bent. Ik kreeg vroeger een paar gulden voor mijn rapport, andere kinderen krijgen cadeautjes. Je moet daar je eigen weg in vinden.’

En als je niets wilt geven? ‘Ook dat is geen ramp’, besluit Bobeldijk. ‘Zolang je maar laat merken dat je trots bent op je kind.’